

İNGİLİZCE MİZAH METİNLERİNİN 9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ¹

INVESTIGATING THE EFFECT OF ENGLISH HUMOR TEXTS ON THE 9TH
GRADE STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS ENGLISH COURSE

Arzu KARAGÜL²

Bayram AŞILIOĞLU³

Öz

Bu çalışmanın amacı, İngilizce mizah metnlerinin 9. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkisini incelemektir. Araştırmada ön test-son test denkleştirilmemiş kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deney grupları için her hafta bir ders saati süresince İngilizce mizah içerikli metinler ile okuma etkinliği gerçekleştirilirken, kontrol gruplarının derslerine herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Araştırma sonucunda mizah içerikli metinlerin kullanıldığı devlet okulu deney grubundaki öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarında kontrol grubundakilere göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular çerçevesinde, İngilizce mizah içerikli metinlerin, 9. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarında önemli bir etki yaratabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tutum, İngilizce dersine yönelik tutum, mizah, mizahi metinler, dil öğretiminde mizah.

Abstract

The aim of this study is to investigate the effect of English humor texts on the 9th grade students' attitudes towards English course. In line with this aim, pretest-posttest quasi-experimental design with unequaled, control group was used for the research. While no intervention was made in courses of the control groups, a reading activity was carried out with English humorous texts for experimental groups during a course hour in each week. At the end of the research, for the effects of humorous texts on students' attitudes towards English course; it has been concluded that there is a significant difference in the attitudes towards English class between the state school experimental group and the control group. In the context of the findings, it was concluded that the humorous texts could have a significant effect on the attitudes of 9th grade students towards English course.

Keywords: Attitude, attitude towards English course, educational humor, humorous texts, humor in language teaching.

¹ Bu makale Arzu Karagül tarafından Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde, Doç. Dr. Bayram Aşılıoğlu danışmanlığında hazırlanan, "İngilizce Mizah Metnlerinin 9. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi (Diyarbakır İli Örneği)", başlıklı tezden üretilmiştir

² Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, arzukaragul21@gmail.com,

³ Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, bayramasilioglu@gmail.com

1. GİRİŞ

Eski çağlardan beri düşünürler, psikologlar ve eğitimciler insanın gülme davranışlarını, mizaha neden olan durumları ve mizahi durumların insanlar üzerindeki etkilerini anlamaya ve açıklamaya çalışmışlardır. Birey ve toplum yaşamındaki değişme ve gelişmelerin mizaha kattığı anlamlar ve mizahın insan davranışlarını nasıl etkilediği gibi konular, onu çeşitli bilim disiplinleri için araştırma konusu haline getirmiştir. Bunlardan biri de eğitimidir.

Eğitimde mizahın kullanılması ile ilgili yapılan araştırmalar; mizahın öğrenme ve öğretme sürecini birçok yönden etkilediğini göstermektedir. Hellman (2007), mizahın öğrencilerin derse ilgilerini çekerek öğrenmeye yardım edecek bir ortam oluşturduğunu belirtmektedir. Sousa'ya (2012) göre mizah, öğrencilerin öğrenmeye karşı tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir. Abad'a göre (2017: 9-10) ise, mizah anlayışına sahip öğretmenlerin sınıflarında, öğrencilerin içsel güdülenmişliklerinin harekete geçirilmesi kolaylaşmaktadır. Böylece özgüvenlerini geliştirebilmeleri, sınıfta kendilerini daha rahat ifade edebilecekleri, ilginç ve rahat bir öğrenme ortamı elde etmeleri mümkün olabilmektedir.

Öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğinde; bireyin olgunlaşması, hazırbulunuşluğu, uyarılmışlık düzeyi, geçmiş yaşantıları ve güdülerinin yanı sıra derse yönelik tutumu da belirleyici etkenler arasında yer almaktadır. Tutum, insanların diğer insanlar, nesne, olay ve olgularla ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan eğilimleri olarak tanımlanmaktadır (Bakırcıoğlu, 2012: 907). Söz konusu eğilimler ilgiyi, seçiciliği, dikkati vb. özellikleri etkiler; böylece birey değişik konulardaki bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlar kazanmaya istekli hâle gelir.

Yabancı dil öğreniminde güdülenmenin öğrenmeye etkisi soyut olarak tahmin edilebilir. Bununla birlikte daha somut bir düzeyde yani gerçek bir sınıf ortamında güdülenmiş olma, insan zihnini etkileyen tek değişken olmadığı için tek başına gülme ile başarıyı açıklamak zor olabilir. Çünkü tutumlar, yönelimler, çevre gibi faktörler de insan davranışlarını değiştirmede belirleyici olabilmektedirler (Sileoni, 2005: 2). Bu açıdan yaptığımız araştırmanın, yabancı dil eğitiminde mizah kullanımının öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirmelerine ve program geliştirme çalışmalarına katkısı açısından önemli bir adım olacağı düşünülmektedir.

Derse yönelik tutumun olumlu ya da olumsuz olması, öğrenenin o derste etkinliklerine katılma biçimini de belirler. Tutum olumsuz ise isteksiz katılım ya da katılmaktan kaçınma; tutum olumluysa istekli olma, etkinlikte bulunmaktan mutlu olma gibi davranışlar ortaya çıkar. Yabancı dil öğreniminde de durum aynıdır. Smith (1971)'e göre öğrenen, yabancı dil dersine başlarken, büyük çoğunluğu olumsuz olan birtakım tutumlara sahiptir. Bu nedenle, öğrenci derse anlamsız, sıkıcı ve gereksiz olarak görebilir (Kazazoğlu, 2013). İngilizce öğretiminin işlevsellikten uzak olması, mevcut öğretim yöntemlerinin istenilen öğrenmeyi sağlayamaması, İngilizce öğretiminin dar bir alana sıkıştırıldığını da göstermektedir (Bağçeci ve Yaşar, 2007: 15). Bu durum da öğrencilerin İngilizceye yönelik tutumlarını olumsuz olarak etkiler. Bununla birlikte olumsuz tutumlar uygun yaşantılar yoluyla değiştirilebilir ve geliştirilebilir.

Öğrencinin ikinci dil öğrenimi de dâhil olmak üzere, hayattaki birçok duruma nasıl yaklaşmasında belirleyici olan tutumlar ve güdüler; sosyal, kültürel ve psikolojik boyutları olan karmaşık faktörlerdir. Deneyimli öğretmenlerin de bildiği gibi olumlu tutumlara sahip olan öğrenciler daha hızlı öğrenirler. Olumlu tutum aynı zamanda, dil öğrenme hedeflerine ulaşmalarında güdüleyici bir işlevi yerine getirir (Elyıldırım ve Ashton, 2006: 10). Öğretmenler, öğrencilerin öğrenme yaşantılarını hedef dili daha verimli bir şekilde edinmelerine yardımcı olacak şekilde düzenlenmeli, hedeflere uygun yöntemler kullanmalı,

hazırbulunuşluklarına dikkat etmelidirler (Atchade, 2002: 49). Ayrıca öğrenme süreçlerini kolaylaştırmak için öğrencilerin dil öğrenimine yönelik olumlu tutum geliştirmelerini desteklemelidirler (Zareian, Zangoei ve Taghvaei, 2014: 56).

Allport, zihinsel veya sinirsel hazır bulunuşluk olarak tanımladığı tutumun tecrübe yoluyla örgütlendiğini, bireyin ilgili olduğu tüm nesnelere ve durumlara yönelik verdiği tepkisi üzerinde yönlendirici veya kuvvetli etki yaratan bir unsur olarak tanımlamıştır. En basit anlamıyla, bireyin deneyimi ve mizacından dolayı belirli bir biçimde hareket etme zihniyeti veya eğilimidir (Allport, 1935 akt: Pickens, 2005: 44). Bandura (1994), bireylerin hayatlarını etkileyen olaylar üzerinde etki yaratan ve performans seviyelerini gösteren yetenekleri hakkındaki inançlarını/tutumlarını öz-yeterlik olarak tanımlamıştır. Bu tutumların; bilişsel, motive edici, duygusal ve seçme süreçlerini içerdiğini ve bireyin kendisini nasıl hissettiği, düşündüğü, motive ettiğiyle ilgili olduğunu, dolayısıyla davranışlarının ve başarılarının üzerinde belirleyici faktörler olduğunu vurgulamıştır. Hussain, Shahid ve Zaman'ın (2011), dil kaygısı ve dil öğrenmeye yönelik tutum üzerine yapmış oldukları çalışma, Bandura'nın bulgularını destekler niteliktedir. Bu çalışmada dil tutumunun düşük olmasının kaygı düzeyini artıracak bulgusuna ulaşmışlardır. Aynı doğrultuda Stegmann (2013), güdülenme ve tutumun dil becerileri ile ilişkili olduğunu, sınav sonuçları ve güdülenme düzeyinin de aynı doğrultuda sonuç verdiğini dolayısıyla İngilizce dil seviyesinin güdülenme veya tutum ile ilişkili olduğu sonucuna varmıştır. Gardner, Burstall (1975)'a atıfta bulunarak tutum ve güdülenmenin ikinci dil ediniminin başarısıyla ilişkili olduğunu kabul etmekle birlikte, belki de artan tutum ve güdülenme düzeylerinin dil edinimindeki başarıyla daha çok ilgili olabileceğini vurgulamıştır. (Akt: Gardner, 2014: 48). Öğrencilerin derse yönelik geliştirmiş olduğu tutum ve başarıları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Derse yönelik tutum ve başarı oranı aynı düzeyde artma ve azalma göstermektedir (Tay ve Akyürek, 2006: 82).

Mizah ise, doğru şekilde kullanıldığında, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki mesafeyi azaltmada yardımcı olarak öğrenmeye uygun bir atmosfer yaratabilir. Ancak uygun olmayan mizah kullanımı ise bu mesafeyi artırabilir. Bu nedenle İngilizce sınıfında dersin iyi geçmesi ve sürecin istenilen amaca hizmet etmesi için sadece olumlu mizahtan yararlanılmasına ihtiyaç vardır (Tirupati, 2013: 57).

Dil sınıfı öğrencileri için mizahın faydaları şunlardır: Öğrenci kaygısını azaltma, hatırlamayı kolaylaştırma, öğrenci katılımını artırma, öğrenmeyi keyifli hâle getirme, rahat bir sınıf atmosferi oluşturma (Stroud, 2013: 74). Bunların yanı sıra mizah, öğrencileri, kendilerini ifade etme konusunda teşvik edici; sınıftaki rahatsız edici durumları azaltıcı; olumlu bir öğrenme ortamı oluşturmaya ve ikinci bir dilde kendilerini ifade etmeye çalışmaktan korkan veya gergin olan öğrencilere ulaşmayı kolaylaştırıcı işlevleri yerine getirmektedir (Aboudan, 2009: 97-98).

Bütün bu özelliklerinden dolayı tutumların geliştirilmesinde mizah bir araç olarak kullanılabilir. Mizah sınıftaki sıkıcı ortamı rahatlatır; rahatlamaya öğrenciye yaşattığı olumlu deneyim öğrenme-öğretme sürecine katılmaya istek duymasını, bu tür etkinliklerde bulunmasını pekiştirir.

Türkiye'de mizah ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, derslerde kullanılan mizah içerikli metinlerin, lise öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumuna etkisinin ele alındığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle araştırmamızda İngilizce dersinde mizah içerikli metinler kullanılmasının öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkisinin belirlemesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Mizah içerikli okuma metinlerin kullanıldığı gruplarda öğrencilerin İngilizce dersine yönelik ön test-son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık oluşmuş mudur?

2. Mizah içerikli okuma metinlerinin kullanıldığı okul türü değişkenine göre öğrencilerin İngilizce dersine yönelik ön test-son test tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık oluşmuş mudur?

2. ARAŞTIRMA MODELİ

İngilizce mizah metinlerinin 9. sınıf öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkisinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, denkleştirilmemiş kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu desende sonucu etkileyebilecek bağımsız değişkenler açısından denek grupları bulunur. Grupların birisi rastgele deney grubu olarak, diğeri de kontrol grubu olarak belirlenir. Dolayısıyla deney öncesinde gruplar eşit olmayabilir, fakat katılımcıların benzer niteliklere sahip olmalarına dikkat edilir (Karasar, 2009: 99). Araştırmamızda deney ve kontrol gruplarının seçiminde öğrenci özellikleri ve sınıflardaki öğrenci sayılarının benzer olmasına dikkat edilmiş ve gruplar rastgele belirlenmiştir.

2.1. Çalışma Grupları

Araştırmanın çalışma grupları: Diyarbakır Yenişehir Selaheddini Eyyübi Anadolu Lisesi 9-D sınıfı deney grubu, 9-C sınıfı kontrol grubu olarak belirlenirken, Özel Diyarbakır Bilfen Anadolu Lisesi 9-A sınıfı deney grubu, 9-C sınıfı ise kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grupları; 26 kadın, 21 erkek öğrenciden, kontrol grupları ise 25 kadın, 19 erkek öğrenciden oluşmuştur. Araştırma 51 kadın, 40 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 91 öğrenci ile yürütülmüştür.

2.2. Veri Toplama Aracı

Çalışmanın veri toplama aracı, Kırkız (2010) tarafından geliştirilen “İngilizce Dersine Ait Tutum Ölçeği”dir. 10 adet olumlu ve 10 adet olumsuz tutum ifadesinden oluşan tutum ölçeği; tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve hiç katılmıyorum seçeneklerinden oluşan, üç boyutlu 5’li likert tipi bir ölçme aracıdır. Ölçeğin hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .93 olarak bulunmuştur. Araştırmamızda güvenilirlik çalışması, Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise ön test .95 olarak, son test ise .96 olarak hesaplanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinin etkililiğini belirlemek için kullanılan veri toplama aracından elde edilen verilerin analiz sürecinde kullanılacak istatistiksel yöntemi belirlemek için verilerin dağılımına bakılmıştır. Dağılım durumlarını belirleme sürecinde uygulamaya katılan çalışma grubu birey sayısının 30 ve üzerinde olmasına dikkat edilmiştir. Çünkü veri analizinde parametrik işlemlerin yapılabilmesi için verilerin normal dağılıma uyması ve çalışma grubundaki birey sayısının $n \geq 30$ olması gerekir (Büyüköztürk, Çokluk ve Köklü, 2013; Balcı, 2016: 240; Can, 2016: 82). Bu çalışmada çalışma grubundaki birey sayısının $n \leq 30$ olması nedeniyle nonparametrik testlerden Mann Whitney U testi ile Wicoxon testinin kullanılması uygun görülmüştür. Ayrıca devlet okulu deney grubuna ait ön test-son test tutum puan ortalamalarının karşılaştırılması sürecinde çalışma grubundaki birey sayısının $n \geq 30$ olduğu için hangi istatistiksel yöntemin kullanılacağını belirlemek için Shapiro-Wilk (pön test =.47; pson

test= .79) ve Levene (pön test =.20; pson test=.20) değerlerine bakılmıştır. Ardından parametrik testlerden bağımlı t testinin kullanılması uygun görülmüştür. Araştırma boyunca analizlerde anlamlılık düzeyi $p<.05$ olarak alınmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmada kullanılan deneysel çalışmalar sonucunda elde edilen bulgulara bu bölümde yer verilmiştir. Elde edilen bulgular verilerin elde ediliş sırasına göre sıralanmıştır.

3.1. Devlet ve Özel Okul Deney ve Kontrol Grupları Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması Sonucu Elde Edilen Bulgular

Deneysel çalışma öncesi çalışma sürecine dâhil edilen ve kontrol-deney grupları olarak belirlenen çalışma grupları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için nonparametrik testlerden Mann Whitney U testi yapılmıştır. Karşılaştırma sonucunda elde edilen bulgulara Tablo 1 ve Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Devlet Okulu Deney ve Kontrol Grubu Ön Test Tutum Puanlarının Karşılaştırması

Boyutlar		n	Sıra Ort.	Sıra top.	U	p
İngilizce dersinin genel özellikleri ve önemine ilişkin tutumlar	Deney grubu	32	32.45	1038.50	417.50	.50
	Kontrol grubu	29	29.40	852.50		
	Toplam	61				
İngilizce dersinin içinde yer alan konu örüntüsüne olan ilgi çekiciliğe ilişkin tutumlar	Deney grubu	32	31.81	1018.00	438.00	.71
	Kontrol grubu	29	30.10	873.00		
	Toplam	61				
İngilizce dersi öğretmenin ders işleyiş tarzına ilişkin tutumlar	Deney grubu	32	35.19	1126.00	330.00	.05
	Kontrol grubu	29	26.38	765.00		
	Toplam	61				
Genel	Deney grubu	32	34.39	1100.50	355.50	.12
	Kontrol grubu	29	27.26	790.50		
	Toplam	61				

* $p<.05$

Tablo 1’de Devlet okulunda yer alan deney ve kontrol gruplarına ait ön test sıra ortalamaları karşılaştırılması sonucunda gerek genel tutum puanları gerekse boyutlara ait tutum puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Karşılaştırma sonucunda devlet okulu kontrol ve deney gruplarına ait sıra ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve her iki gruba ait tutumların benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Özel Okul Deney ve Kontrol Grubu Ön Test Tutum Puanlarının Karşılaştırması

Boyutlar		n	Sıra Ort.	Sıra top.	U	p
İngilizce dersinin genel özellikleri ve önemine ilişkin tutumlar	Deney grubu	15	15.13	227.00	107.00	.82
	Kontrol grubu	15	15.87	238.00		
	Toplam	30				
İngilizce dersinin içinde yer alan konu örüntüsüne olan ilgi çekiciliğe ilişkin tutumlar	Deney grubu	15	16.17	242.50	102.50	.67
	Kontrol grubu	15	14.83	222.50		
	Toplam	30				
İngilizce dersi öğretmenin ders işleyiş tarzına ilişkin tutumlar	Deney grubu	15	16.57	248.50	96.50	.50
	Kontrol grubu	15	14.43	216.50		
	Toplam	30				
Genel	Deney grubu	15	16.00	240.00	105.00	.76
	Kontrol grubu	15	15.00	225.00		
	Toplam	30				

*p<.05

Özel okulda yer alan deney ve kontrol grubuna ait ön test tutum puanlarının karşılaştırılması sonucunda anlamlı farklılık hem genel hem de boyutlar bazında görülmemiştir ($p>.05$). Karşılaştırma sonucunda özel okula ait kontrol ve deney gruplarının sıra ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve her iki gruba ait tutumların benzer olduğu söylenebilir.

3.2. Deney ve Kontrol Grubu Ön Test- Son Test Puanlarının Karşılaştırılması Sonucu Elde Edilen Bulgular

Araştırma boyunca yürütülen deneysel çalışmanın anlamlı farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek için hem deney grubu hem de kontrol grubuna ait ön test son test tutum puan ortalamaları karşılaştırılmıştır.

3.3. Devlet Okuluna Ait Deney ve Kontrol Grubu Ön Test-Son Test Puanlarının Karşılaştırılması Sonucu Elde Edilen Bulgular

Devlet okuluna ait deney grubu ön test son test tutum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için Bağımlı gruplar t testi yapılırken, kontrol grubu ön test-son test tutum puan ortalamalarının karşılaştırmak için ise Wilcoxon Testi yapılmıştır. Deney grubuna ait verilere Tablo 3'te, kontrol grubuna ait verilere ise Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Devlet Okulu Deney Grubu Ön Test-Son Test Tutum Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

Boyutlar		n	$\bar{X}$	ss	t	p
İngilizce dersinin genel özellikleri ve önemine ilişkin tutumlar	Son Test	32	4.38	.47	18.71	.00*
	Ön Test	32	2.97	.35		
İngilizce dersinin içinde yer alan konu örüntüsüne olan ilgi çekiciliğe ilişkin tutumlar	Son Test	32	3.66	.74	5.78	.00*
	Ön Test	32	2.76	.54		
İngilizce dersi öğretmenin ders işleyiş tarzına ilişkin tutumlar	Son Test	32	4.73	.40	14.05	.00*
	Ön Test	32	2.80	.67		
Genel	Son Test	32	4.27	.38	19.92	.00*
	Ön Test	32	2.88	.28		

*p<.05

Yukarıdaki tabloya bakıldığında devlet okulu deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test tutum puan ortalamaları arasında hem genel hem de boyut bazında son test tutum puan ortalaması lehine anlamlı farklılık çıktığı görülmektedir (p>.05).

Tablo 4. Devlet Okulu Kontrol Grubu Ön Test-Son Test Tutum Puanlarının Karşılaştırması

Boyutlar	Son Test-Ön Test	n	Sıra Ort.	Sıra top.	z	p
İngilizce dersinin genel özellikleri ve önemine ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	13	13.54	176.00	0.61	0.54
	Pozitif Sıra	15	15.33	230.00		
	Eşit	1				
	Toplam	29				
İngilizce dersinin içinde yer alan konu örüntüsüne olan ilgi çekiciliğe ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	14	14.96	209.50	1.27	0.20
	Pozitif Sıra	11	10.50	115.50		
	Eşit	4				
	Toplam	29				
İngilizce dersi öğretmenin ders işleyiş tarzına ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	22	16.45	362.00	3.62	0.00*
	Pozitif Sıra	6	7.33	44.00		
	Eşit	1				
	Toplam	29				
Genel	Negatif Sıra	17	14.21	241.50	0.88	0.38
	Pozitif Sıra	11	14.95	164.50		
	Eşit	1				
	Toplam	29				

*p<.05

Tablo 4 incelendiğinde devlet okulu kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test genel tutum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir (z= .88; p=.38).

Karşılaştırma sonuçları boyut bazında incelendiğinde sadece *İngilizce Dersi Öğretmeninin Ders İşleyiş Tarzına İlişkin Tutumlar* boyutunda son test tutum puan ortalaması lehine anlamlı farklılığın meydana geldiği ($z= 3,62$; $p=.00$). Geri kalan diğer iki boyutta ise anlamlı farklılığın meydana gelmediği görülmektedir ($p>.05$).

3.4. Özel Okula Ait Deney ve Kontrol Grubu Ön Test-Son Test Puanlarının Karşılaştırılması Sonucu Elde Edilen Bulgular

Özel okula ait deney ve kontrol grubu ön test son test tutum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için Wilcoxon Testi yapılmıştır. Deney grubuna ait verilere Tablo 5’te, kontrol grubuna ait verilere ise Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 5. Özel Okul Deney Grubu Ön Test-Son Test Tutum Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

Boyutlar	Son Test-Ön Test	n	Sıra Ort.	Sıra top.	z	p
İngilizce dersinin genel özellikleri ve önemine ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	11	7.55	83.00	1.31	0.19
	Pozitif Sıra	4	9.25	37.00		
	Eşit	0				
	Toplam	15				
İngilizce dersinin içinde yer alan konu örüntüsüne olan ilgi çekiciliğe ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	10	9.15	91.50	1.79	0.07
	Pozitif Sıra	5	5.70	28.50		
	Eşit	0				
	Toplam	15				
İngilizce dersi öğretmenin ders işleyiş tarzına ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	13	8.15	106.00	2.62	0.00*
	Pozitif Sıra	2	7.00	14.00		
	Eşit	0				
	Toplam	15				
Genel	Negatif Sıra	10	9.40	94.00	1.93	0.05
	Pozitif Sıra	5	5.20	26.00		
	Eşit	0				
	Toplam	15				

* $p<.05$

Özel okula ait deney grubu ön test-son test genel tutum puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($z= 1.93$; $p=.05$). Deney grubu ön test-son test genel tutum puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucu boyutlar bazında incelendiğinde ise sadece *İngilizce Dersi Öğretmeninin Ders İşleyiş Tarzına İlişkin Tutumlar* boyutunda son test tutum puan ortalaması lehine anlamlı farklılık olduğu görülürken ($z= 2.62$; $p=.00$); geri kalan boyutlarda anlamlı farklılığın oluşmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 6. Özel Okul Kontrol Grubu Ön Test-Son Test Tutum Puanlarının Karşılaştırması

Boyutlar	Son Test-Ön Test	n	Sıra Ort.	Sıra top.	z	p
İngilizce dersinin genel özellikleri ve önemine ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	11	8.82	97.00	2.10	.03*
	Pozitif Sıra	4	5.75	23.00		
	Eşit	0				
	Toplam	15				
İngilizce dersinin içinde yer alan konu örüntüsüne olan ilgi çekiciliğe ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	7	8.64	60.50	0.50	.61
	Pozitif Sıra	7	6.36	44.50		
	Eşit	1				
	Toplam	15				
İngilizce dersi öğretmenin ders işleyiş tarzına ilişkin tutumlar	Negatif Sıra	12	9.17	110.00	2.84	.00*
	Pozitif Sıra	3	3.33	10.00		
	Eşit	0				
	Toplam	15				
Genel	Negatif Sıra	11	9.14	100.50	2.30	.02*
	Pozitif Sıra	4	4.88	19.50		
	Eşit	0				
	Toplam	15				

*p<.05

Özel okul kontrol grubu ön test-son test genel tutum puan ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda son test tutum puanları lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($z= 2.30$; $p=.02$). Karşılaştırma sonucu boyutlar bazında incelendiğinde ise *İngilizce Dersinin Genel Özellikleri ve Önemine İlişkin Tutumlar* ($z= 2.10$; $p=.03$) ve *İngilizce Dersi Öğretmenin Ders İşleyiş Tarzına İlişkin Tutumlar* ($z= 2.84$; $p=.00$) boyutlarında son test tutum puan ortalaması lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Geri kalan *İngilizce Dersinin İçinde Yer Alan Konu Örüntüsüne Olan İlgi Çekiciliğe İlişkin Tutumlar* boyutunda ise ön test son test tutum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($z= .50$; $p=.61$).

3.5. Deney ve Kontrol Grubu Son Test Puanlarının Karşılaştırılması Sonucu Elde Edilen Bulgular

Yapılan deneysel çalışma sonucunda, devlet ve özel okullarda bulunan kontrol ve deney gruplarının son test tutum puan ortalamaları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek için Mann Whitney U testi yapılmıştır. Karşılaştırma sonucunda elde edilen bulgulara Tablo 7 ve Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Devlet Okulu Deney ve Kontrol Grubu Son Test Tutum Puanlarının Karşılaştırması

Boyutlar		n	Sıra Ort.	Sıra top.	U	P
İngilizce dersinin genel özellikleri ve önemine ilişkin tutumlar	Deney grubu	32	41.63	1332.00	124.00	0.00*
	Kontrol grubu	29	19.28	559.00		
	Toplam	61				
İngilizce dersinin içinde yer alan konu örüntüsüne olan ilgi çekiciliğe ilişkin tutumlar	Deney grubu	32	35.41	1133.00	323.00	0.04*
	Kontrol grubu	29	26.14	758.00		
	Toplam	61				
İngilizce dersi öğretmeninin ders işleyiş tarzına ilişkin tutumlar	Deney grubu	32	40.75	1304.00	152.00	0.00*
	Kontrol grubu	29	20.24	587.00		
	Toplam	61				
Genel	Deney grubu	32	40.78	1305.00	151.00	0.00*
	Kontrol grubu	29	20.21	586.00		
	Toplam	61				

*p<.05

Tablo 7’de Devlet okulunda yer alan deney ve kontrol gruplarına ait son test sıra ortalamaları karşılaştırılması sonucunda gerek genel tutum puanları gerekse boyutlara ait tutum puanları arasında deney grubu lehine anlamlı farklılık meydana geldiği görülmektedir (p<.05).

Tablo 8. Özel Okul Deney ve Kontrol Grubu Son Test Tutum Puanlarının Karşılaştırması

Boyutlar		n	Sıra Ort.	Sıra top.	U	p
İngilizce dersinin genel özellikleri ve önemine ilişkin tutumlar	Deney grubu	15	13.89	194.50	89.50	0.50
	Kontrol grubu	15	16.03	240.50		
	Toplam	30				
İngilizce dersinin içinde yer alan konu örüntüsüne olan ilgi çekiciliğe ilişkin tutumlar	Deney grubu	15	18.10	271.50	73.50	0.11
	Kontrol grubu	15	12.90	193.50		
	Toplam	30				
İngilizce dersi öğretmeninin ders işleyiş tarzına ilişkin tutumlar	Deney grubu	15	16.10	241.50	103.50	0.71
	Kontrol grubu	15	14.90	223.50		
	Toplam	30				
Genel	Deney grubu	15	15.70	235.50	109.5	0.90
	Kontrol grubu	15	15.30	229.50		
	Toplam	30				

*p<.05

Tablo 8’de özel okulda yer alan deney ve kontrol gruplarına ait son test sıra ortalamaları karşılaştırılması sonucunda gerek genel tutum puanları gerekse boyutlara ait tutum puanları arasında anlamlı farklılık meydana gelmediği görülmektedir ($p>.05$).

4. TARTIŞMA

Araştırmanın birinci sorusu ile ilgili bulgular; deney gruplarında yapılan uygulama sonrasında devlet okulu deney gruplarından elde edilen ön test-son test puanları arasındaki anlamlı farklılık, İngilizce derslerinde mizah içerikli metinler kullanılması ile öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumları arasında bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle İngilizce dersinde mizah kullanılması derse yönelik tutumu etkilemektedir. Ön test-son test puanları arasındaki farklılık, hem genel hem de boyutlar bazındadır. Özel okul deney grubu ile yürütülen çalışmada ön test-son test puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Boyutlar bazında incelendiğinde yalnızca *İngilizce Öğretmeninin Ders İşleyiş Tarzına İlişkin Tutumlar* boyutunda son test tutum puan ortalamasında başarılı olduğuna ulaşılmıştır. Kazazoğlu (2011)’nin yaptığı çalışmanın sonuçlarından biri olan İngilizce dersine yönelik tutum ölçeğinin, öğrencilerin öğretmenlerine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik tutum maddesinin yüksek bir katılıma sahip olması, öğrencilerin öğretmenlerine yönelik olumlu tutuma sahip olabileceklerini göstermektedir. Stroud (2013)’un yaptığı çalışma, lise derslerinde öğretmenlerin mizah unsurundan yararlanarak ders işlemlerinin, öğrencilerin öğrenmelerinde etkili bir faktör olabileceğini göstermektedir. Paajoki (2014)’nin çalışmasında mizahın sınıf atmosferi üzerindeki etkisi ile ilgili tespiti sınıfta mizah kullanılmasının 9. sınıf öğrencilerinin tutumlarını etkilediği yönündeki araştırmamızın bulgularını destekler niteliktedir. Yine Zeybek (2015)’in çalışması, öğrencilerin araçsal güdülenme seviyelerinin artmasının tutumla ilgili olarak olumlu dönütler verebileceklerini göstermektedir. Bu tespitler ile araştırmamızda elde edilen bulgular, İngilizce derslerinde kullanılan mizahın güdülenme ve derse yönelik tutumu olumlu etkileyerek sınıfı hem öğretmenler hem de öğrencilerin kolayca iletişim kurdukları bir ortam haline getirebilir.

Araştırmanın ikinci sorusu ile ilgili bulgular incelendiğinde, okul türü değişkenine göre ön test-son test tutum puanlarının karşılaştırılmasından elde edilen bulgular, devlet okulu deney grubuna ait son test puan ortalamalarının; hem genel tutum puanları hem de ölçek boyutlarına ait tutum puanları bakımından özel okul deney grubuna göre anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda kamu ve özel okullar karşılaştırıldığında, her sektörde var olan muazzam çeşitliliği ve okullar arasındaki farklılıkları da akılda tutmak önemlidir (Choy, 1997:

1-2). Karahan'nın (2007), İngilizce dersine yönelik tutum üzerine yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin, İngilizcenin yabancı dil olarak kullanılmasını önemli bulmalarına ve İngilizce yeterlilik düzeyinin önemini farkında olmalarına rağmen bu dersin seçmeli ders olarak alınması gerektiği hususunda görüşler bildirdikleri görülmüştür. Bununla birlikte öğrenciler İngilizce öğrenmeyi, daha iyi bir iş edinme ve toplumda iyi bir statüye sahip olmanın aracı olarak değerlendirmişlerdir. Burgos ve Pérez (2015) tarafından yapılan çalışma da bu bulguları destekler niteliktedir. Öğrencilerin genel olarak İngilizcenin (küresel bir dil olmasından dolayı) önemine yönelik tutumlarının olumlu olmasına rağmen; hayatta karşılığı olmayan herhangi bir ders gibi görmeleri olumsuz tutuma sahip olduklarını düşündürmektedir. Özel okuldaki deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest puanları arasındaki farklılığın anlamlı düzeyde olmamasının nedeni olarak Türkiye'de, özel okullarda mizah metinleri kullanılsa bile İngilizce derslerinde başka eğlenceli etkinliklerin yoğun olması da açıklayıcı bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Devlet okulları ve özel okullarda okuyan öğrencilerin İngilizce dersine yönelik genel tutumlarının her iki sektör açısından da olumlu olduğu gösteren örnek bir çalışma İbnian (2017) tarafından yapılmıştır. Ancak (Acat ve Demiral, 2002; Kazazoğlu, 2011) ebeveyn eğitim durumu değişkenini göz önünde bulundurarak, yabancı dil öğretimine yönelik güdü kaynakları ve tutum faktörlerinin etkilerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmanın sonuçları, eğitim durumu düşük olan bireylerin, güdü kaynakları ve derse yönelik tutumlarının, eğitim durumu iyi olanlara göre daha pozitif olduğunu göstermiştir. Bu tespit, araştırmamızın sonuçlarıyla bağlantılı olarak, deney grupları öğrencilerinin tutumlarının farklılık göstermesiyle ilişkilendirilebilir. Çünkü bireylerin sahip olmadıkları koşullara sahip olma arzusu; başarı, tutum, güdülenme gibi unsurlar üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Dolayısıyla yaşam standartlarının ve eğitim durumlarının yanı sıra okulların görev ve vizyonlarının, öğrencilerin bireysel farklılıklarının ve güdülenmelerinin tutumları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olabileceği söylenebilir.

Ahmed (2015: 8), öğrenci tutumlarına bağlı olarak ikinci bir dil öğrenmek ya bir zenginleştirme kaynağı ya da bir hayal kırıklığı kaynağı olabilir. Eğer konuşmacının ikinci dili öğrenmesinin tek nedeni dış baskıysa iç güdülenme az olabilir ve öğrenmeye yönelik genel tutumlar olumsuz olabilir. Üstelik güdülenmeyi etkileyen faktörlerden biri genellikle diller arasındaki sosyal dinamik ya da güç ilişkisidir. Bu sonuçlar, her durum ve gerçekliğin kendi içerisinde ve çevresel faktörler dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini ve araştırmada

devlet okulu ve özel okul deney grupları arasındaki tutum puanlarının farklı olmasına bir kesinlik atfedilmemesi gerektiğini gösterir niteliktedir. Aynı zamanda bu durum çalışma gruplarının özelliklerine göre bir farklılık göstermiş de olabilir.

5. SONUÇ

Araştırmanın bulgularıyla bağlantılı olarak aşağıdaki genel sonuçlara ulaşılmıştır.

- Mizah içerikli metinlerin lise öğrencilerinin İngilizce dersine yönelik tutumlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılan uygulamalar, mizahın öğrencilerin derse yönelik tutumlarında önemli bir rol oynayabileceğini göstermiştir.

- Mizah içerikli ders materyallerine dayalı uygulamaların sonucuna göre, devlet okulu ve özel okul türleri göz önünde bulundurulduğunda, anlamlı farklılığın devlet okulu deney grubu lehine olduğu görülmüştür.

6. ÖNERİLER

Öğretmenler, öğrenci tutumlarının doğuştan gelmediğini yaşantılar yolu ile oluştuğunu ve bunların değiştirilebileceği gerçeğini göz önünde tutarak derslerinde aşağıda belirtilen hususları göz önünde bulundurmalıdırlar.

- Öğretmenler İngilizce derslerinde gerçekleştirdikleri okuma ve dinleme etkinliklerinde öğrencilerin ilgisini çekebilecek mizahi metinleri de kullanarak öğrencilerin derse yönelik olumlu tutum geliştirmelerini desteklemelidirler.

- Sınıfta mizah kullanımını sınıf içi iletişimi güçlendirir. Öğrencilerin mizahi durumlardan yararlanılmasından dolayı sınıf içi iletişime etkin katılımları dersi sevmelerini, ele alınan konulara ilgi duymalarını ve böylece derse yönelik tutumlarına olumlu yönde katkıda bulunacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

- Bu araştırma, yalnızca 9. sınıf öğrencilerine yönelik olarak 8 haftalık bir uygulama ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada okulun statüsü (devlet lisesi-özel lise) değişkenleri üzerine kurgulanmıştır. Farklı derslerde ve farklı sınıf düzeylerinde mizahtan yararlanmanın öğrencilerin derse yönelik tutumlarını etkileyip etkilemediği araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Abad, F.A.J. (2017). The effects of teachers' sense of humor on students' learning. *Journal of Social sciences, literature and languages*. 2(1), 9-11. <http://www.blue-ap.org/>. (04.04.2018).

- Aboudan, R. (2009). Laugh and learn: Humor and learning a second language. *International Journal of Arts and Sciences*. 3(3), 90-99. United Arab Emirates. https://www.researchgate.net/publication/317101551_Laugh_and_Learn_Humor_and_Learning_a_Second_Language. (25.10.2017).
- Acat, M.B. ve Demiral, S. (2002). Türkiye’de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. 8(3), 312-329.
- Ahmed, S. (2015). Attitudes towards English language learning among EFL learners at UMSKAL. *Journal of Education and Practice*. 6(18), 6-16. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1079681.pdf>.
- Atchade, M.P. (2002). The impact of learners’ attitudes on second or foreign language learning. *Sciences Sociales et Humaines*. 4, 45-50.
- Bağçeci, B. & Yaşar, M. (2007). Ortaöğretim kurumlarında İngilizce öğretimine ilişkin öğrenci görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6(1), 9-16.
- Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeleri*. Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.
- Bakırcıoğlu, R. (2012). *Ansiklopedik eğitim ve psikoloji sözlüğü*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of Human Behavior*. 4, 71-81. New York: Academic Press. <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/Bandura1994EHB.pdf>. (07.11.2017).
- Burgos, E.G. & Pérez, S.P. (2015). Chilean 12th graders’ attitudes towards English as a foreign language. *Colombian Applied Linguistics Journal*. 17 (2), 313-103. <https://revistas.udistrital.edu.co/ojs/index.php/calj/article/viewFile/3958/10686>.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, O. & Köklü, N. (2013). *Sosyal bilimler için istatistik*. (12.baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Choy, S.P. (1997). Public and private schools: How do they differ? *National Center for Education Statistics*. 12. <https://nces.ed.gov/pubs97/97983.pdf>. (26.02.2018).
- Elyıldırım, S. & Ashton, S. (2006). Creating positive attitudes towards English as a foreign language. *English Teaching Forum*. 44 (4), 2-21. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1107906>. (25. 11. 2018).
- Gardner, R.C. (2014). Attitudes and motivation in second language learning. *Bilingualism, multiculturalism and second language learning*. A.G. Reynolds (Ed.), New York and London: Psychology Press. <https://books.google.com.tr>. (08.11.2017).
- Hellman, S. V. (2007) Humor in the classroom: STU'S seven simple steps to success, *College teaching*, 55:1, 37-39.
- Hussain, M. A., Shahid, S. & Zaman, A. (2011). Anxiety and attitude of secondary school students towards foreign language learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*.

- 29, 583-590. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811027406>. (09.11.2017).
- Ibnian, S.S.K. (2017). Attitudes of public and private schools' students towards learning EFL. *International Journal of Education*. 9(2), 70-83. <http://www.macrothink.org/journal/index.php/ije/article/view/8797>. (27.02.2018).
- Karahan, F. (2007). Language attitudes of Turkish students towards the English language and its use in Turkish context. *Journal of Arts and Sciences*. 7, 73-87. [http://earsiv.cankaya.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/750/Karahan,%200Firdevs.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://earsiv.cankaya.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/750/Karahan,%20Firdevs.pdf?sequence=1&isAllowed=y). (07.11.2017).
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (19. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kazazoğlu, S. (2011). *Anadili ve yabancı dil derslerine yönelik tutumun akademik başarıya etkisi*. Doktora tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.
- Kazazoğlu, S. (2013). The Effect of attitudes towards Turkish and English courses on academic achievement. *Education and Science*, 38(170), 294-307.
- Kırkız, Y. A. (2010). *Öğrencilerin İngilizce dersine ait tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi. Edirne.
- Paajoki, S. (2014). *Humour in EFL classrooms: A comparative case study between elementary and secondary school lessons*. Master's thesis. University of Jyväskylä.
- Pickens, J. (2005). Attitudes and perceptions. N. Borkowski (Ed.), *Organizational behavior in health care*. Canada: Jones and Bartlett Publishers. <http://healthadmin.jbpub.com/borkowski/chapter3.pdf>. (03.10.2017).
- Sileoni, E. (2005). *Effect of humor on motivation in foreign language learning*. Master's thesis. Youngstown State University. Ohio. https://italianatbates.weebly.com/uploads/2/4/3/9/24393212/effect_of_humor_on_motivation_in_fll.pdf. (23.11.2017).
- Smith, A.A.(1971). The importance of attitude in foreign language learning. *Modern Language Journal*. 55 (2), 82-8.
- Sousa, M.O. (2012). *Pre-reading activities: What effects do they have on heterogeneous classes?* Thesis. Universidade do Porto. Portegue.
- Stegmann, S. (2013). *Motivation and attitudes towards second language learning at primary schools: A comparison of teaching programmes*. Master's thesis. <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/298082>. (08.11.2017).
- Stroud, R. (2013). The laughing EFL classroom: Potential benefits and barriers. *English Language Teaching*. 6 (10), 72-85. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1077134>.
- Tay, B. & Akyürek Tay, B. (2006). Sosyal bilgiler dersine yönelik tutumun başarıya etkisi. *DergiPark*. 4 (1), 73-84. <http://dergipark.gov.tr/tebd/issue/26121/275174>. (21.07.2018)

- Tirupati, M.R. (2013). Humor – An invaluable teaching aid. *IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)*. 10 (1), 57-59. <http://www.iosrjournals.org/iosr-jhss/papers/Vol10-issue1/J01015759.pdf>.
- Zareian, G., Zangoei, A. & Taghvaei, M. (2014). EFL learners' attitudes towards English language learning: A focus on male and females' priorities and preferences. *International Journal of Language Learning and Applied Linguistics World*. 7 (2), 50-57.
- Zeybek, G. (2015). *Foreign language examination (FLE) test takers' foreign language learning attitude, motivation and test anxiety in Turkey*. (Master's thesis). Isparta.